

एस. डब्ल्यू. एस. फायनानशियल
सोल्यूशन प्रा. ली.
प्रस्तुत

॥ अल्पारंभ ॥

॥ प्रवास भारतीय शास्त्रीय संगीताचा ॥

सादरकर्ते

प्रा. अविराज कृष्णराव तायडे

संगीत विभाग प्रमुख

एस. एम. आर. के. बी. के. ए. के.

महिला महाविद्यालय, नाशिक.

संगीत

संगीत म्हणजे काय ?

॥ गीतम् वाद्यम् नर्तनम् त्रयम् संगीतमुच्यते ॥

सं - म्हणजे उत्तम
गीत - म्हणजे शब्द, कव्चन - काव्य

उत्तम पध्दतीने गीत म्हणणे म्हणजे संगीत

सं - स्वर

गी - गीत

त - ताल

वर्गीकरण

भारतीय संगीताचे सर्वसाधारण तीन विभागात वर्गीकरण केले जाते.

१. Light Music - सुगम संगीत
२. Semi- Classical Music - उपशास्त्रीय संगीत
३. Classical Music - शास्त्रीय संगीत

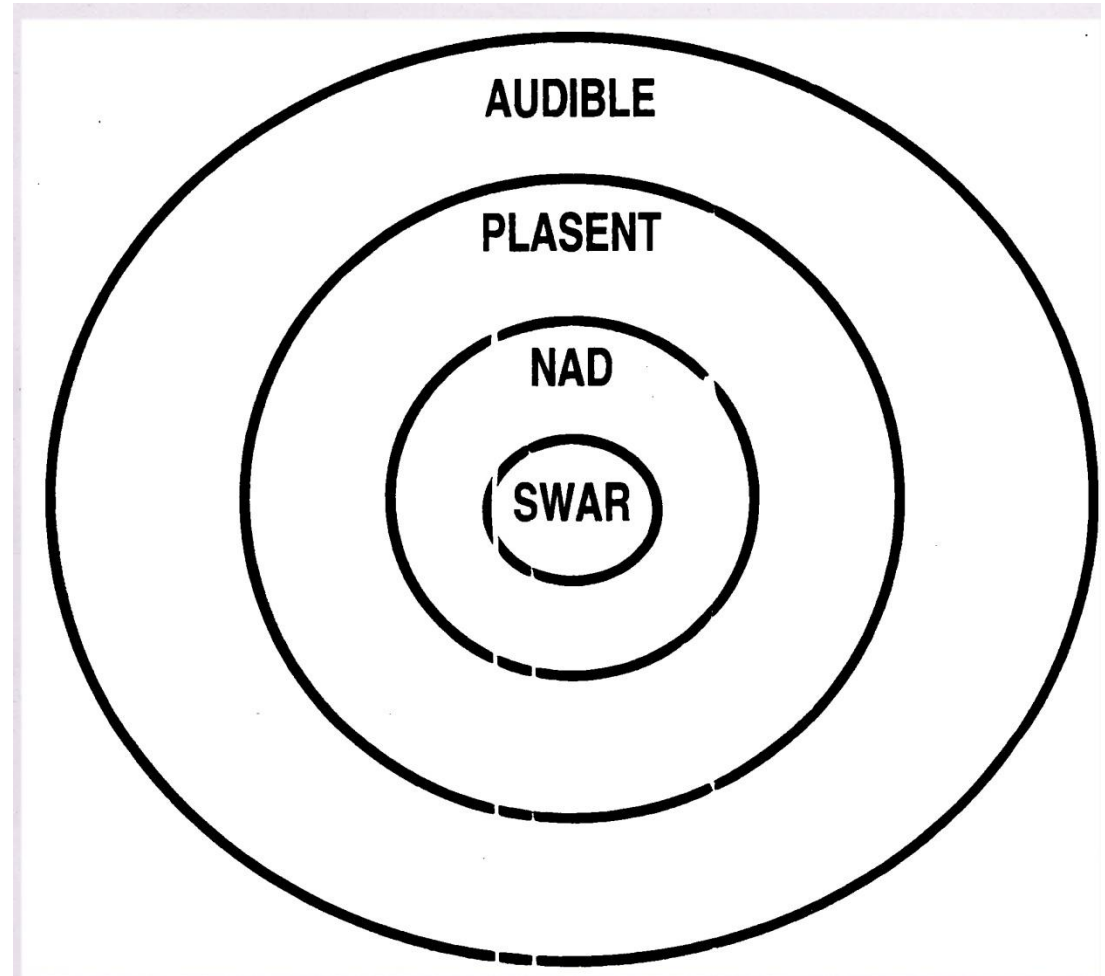
उत्तर भारतीय

प्रबंध
धृपद
धमार
ख्याल
ठुमरी
टप्पा
गझल

दक्षिण भारतीय

पदम्
किर्तनम्
कृती
जावली
तिल्लाना

स्वर

रग गायनातील पारिभाषिक शब्द

घराणे

रग

थाट

वर्ज्य स्वर

जाती

आरोह

अवरोह

वादी

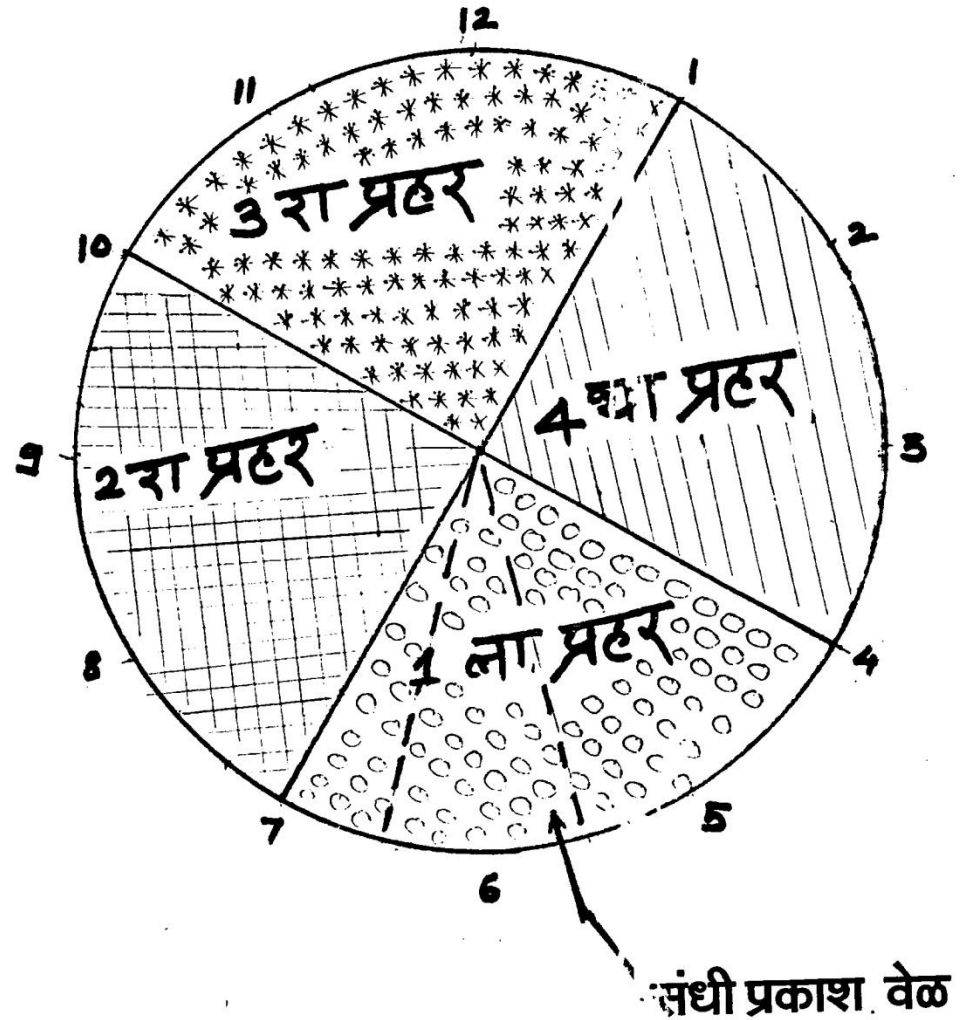
संवादी

गायनसमय

पकड

राग समय चक्र

राग संकल्पना

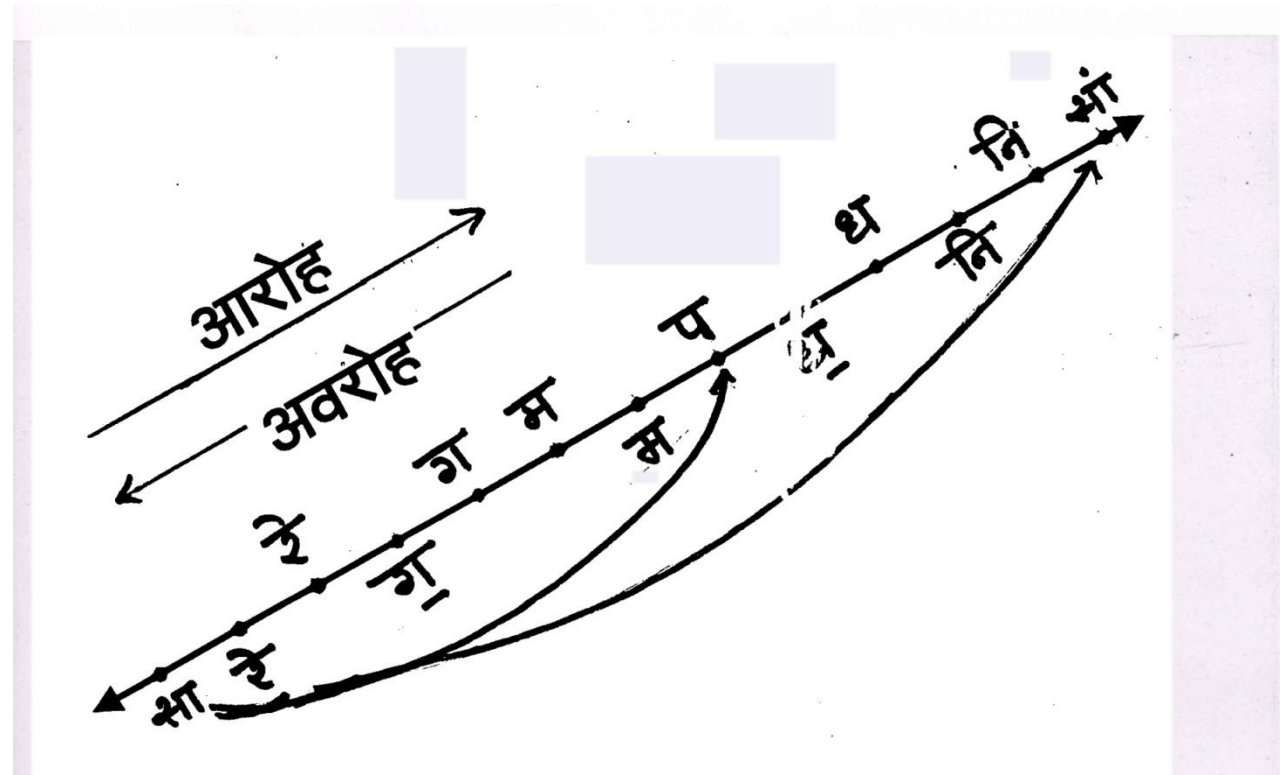
- ★ तो रंजक असला पाहिजे.
- ★ सा 'षड्ज' हा अत्यावश्यक.
- ★ म 'मध्यम' किंवा प 'पंचम' अत्यावश्यक.
- ★ किमान पाच स्वर आवश्यक.
- ★ पूर्वांग प्रधान व उत्तरांग प्रधान याचा समन्वय
- ★ चलन
- ★ वादी / संवादी

स्वर सप्तक रचना

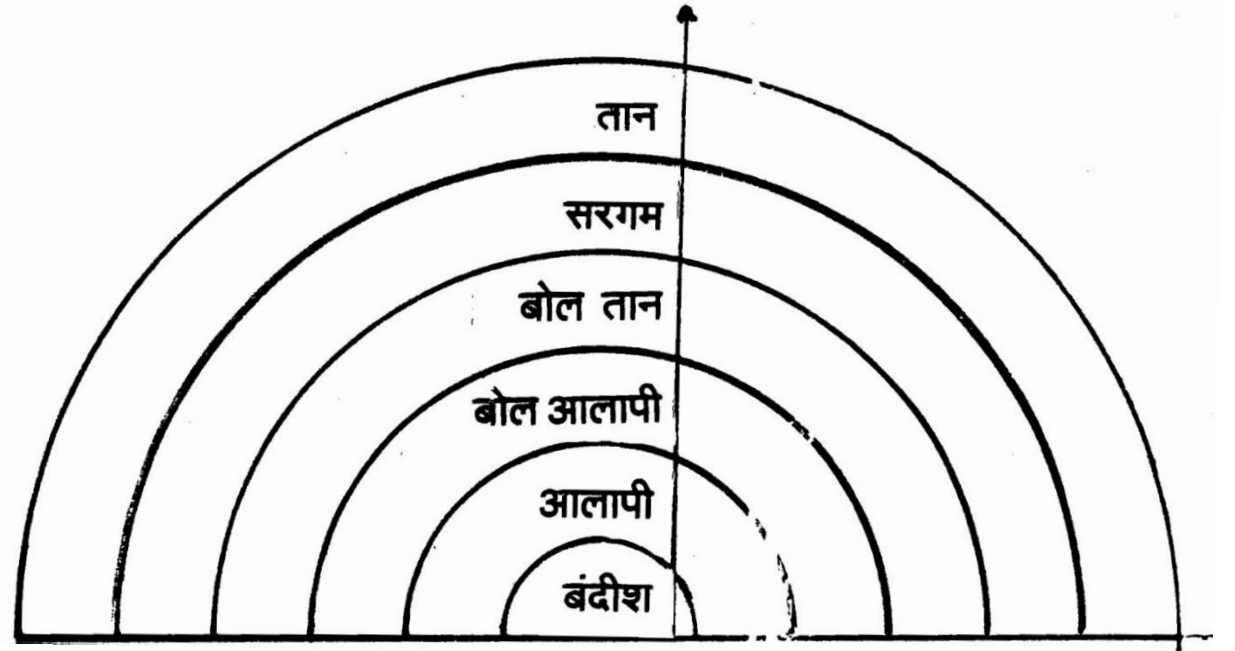
← सा रे ग ग म प ध नि नि सा रे ग ग म प ध नि नि सा रे रे ग ग म प ध नि नि सा
मंद्र मध्य तार →

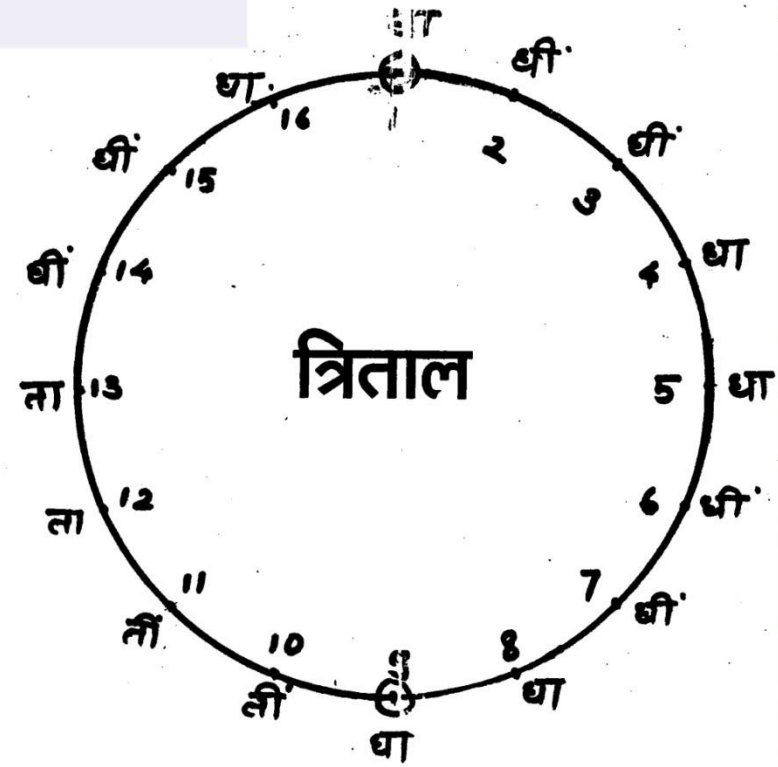

स्वरांची आवक - जावक

रुध्यालाची मांडणी

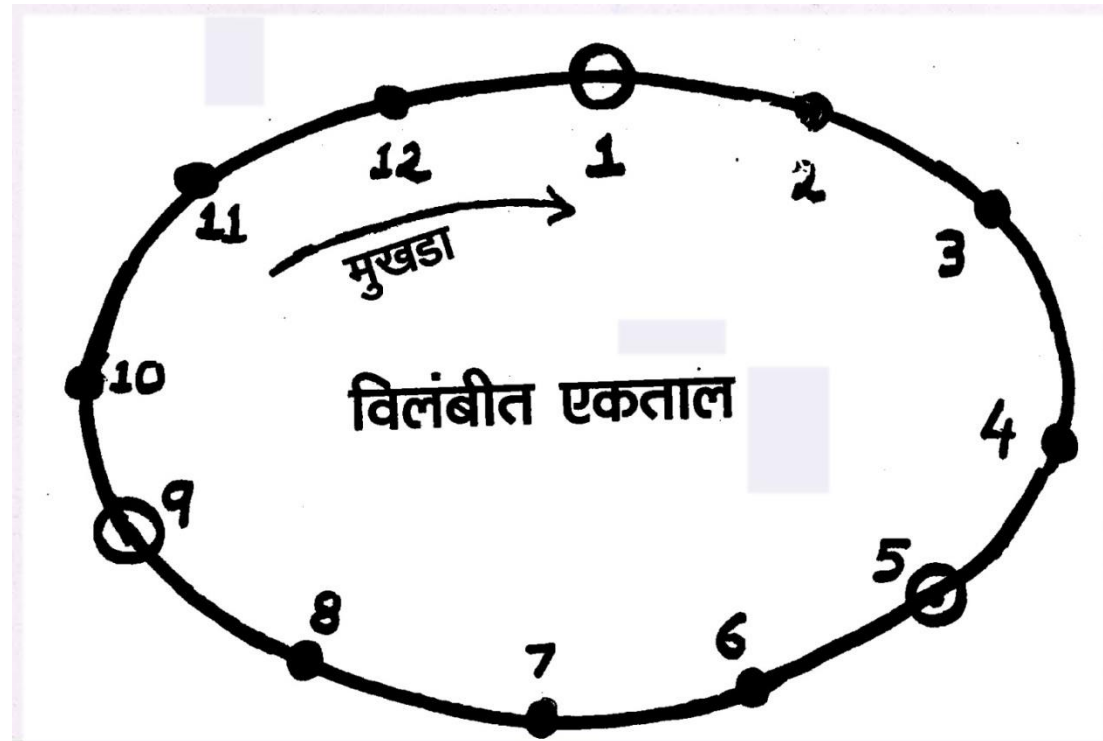
ताल

धा धी धी → (विलंबित)
 धा धी धी धा → (मध्यलय)
 धा धी धी धा धा धी धी धा → (द्रुत)

सम

राग यमन

ताल विलंबित एकताल

मेरा मन बांधलिनो
हारे इन जोगियोका साथ ॥ अस्थाई
सदारंग करो क्युना
इन प्राणनाथ के हाथ ॥ अंतरा

ताल मध्यलय त्रिताल

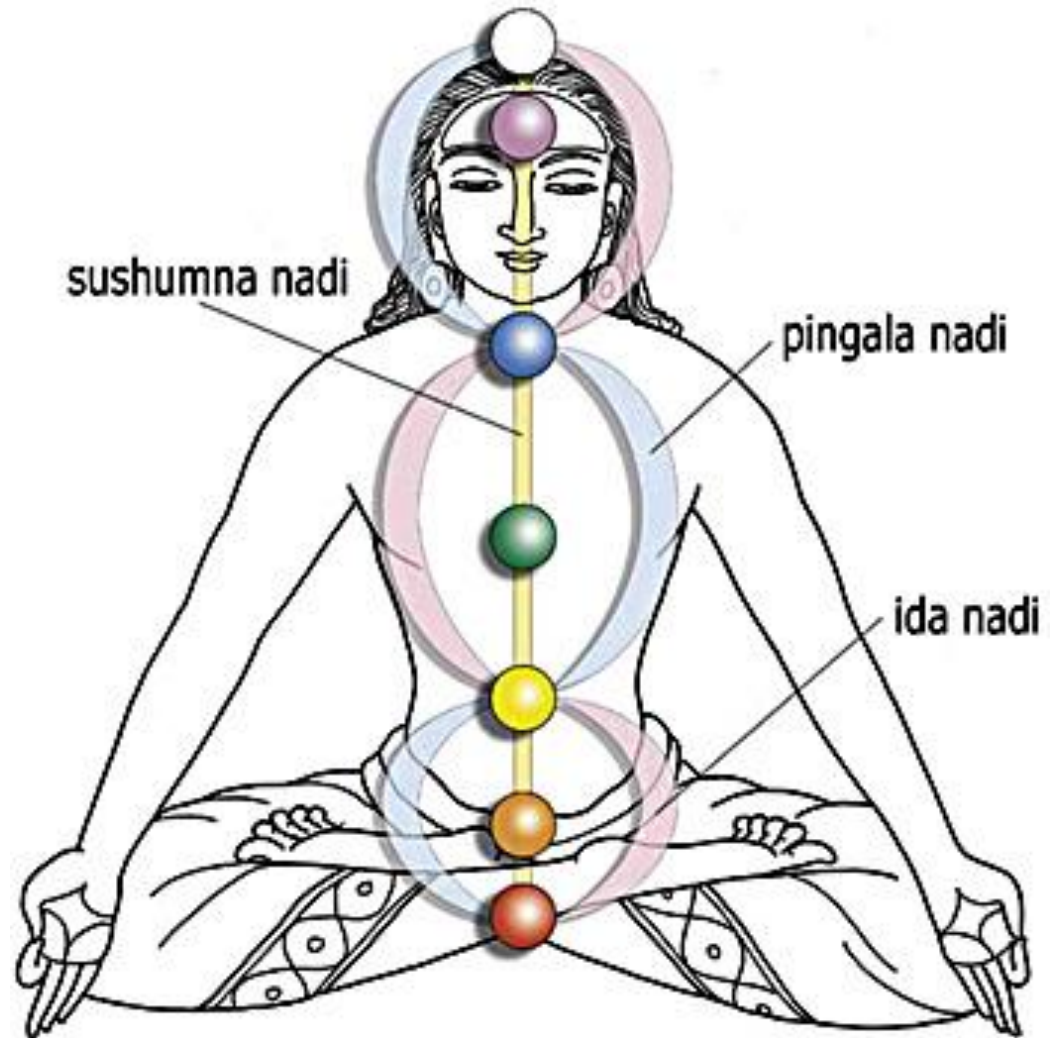
जाने दे घर नंदलाल
बिनती करत, ना रोको मन ॥
भिग गई मोरी चुनरियाँ
सांस देगी गारी ॥

तराना ताल द्रुत त्रिताल

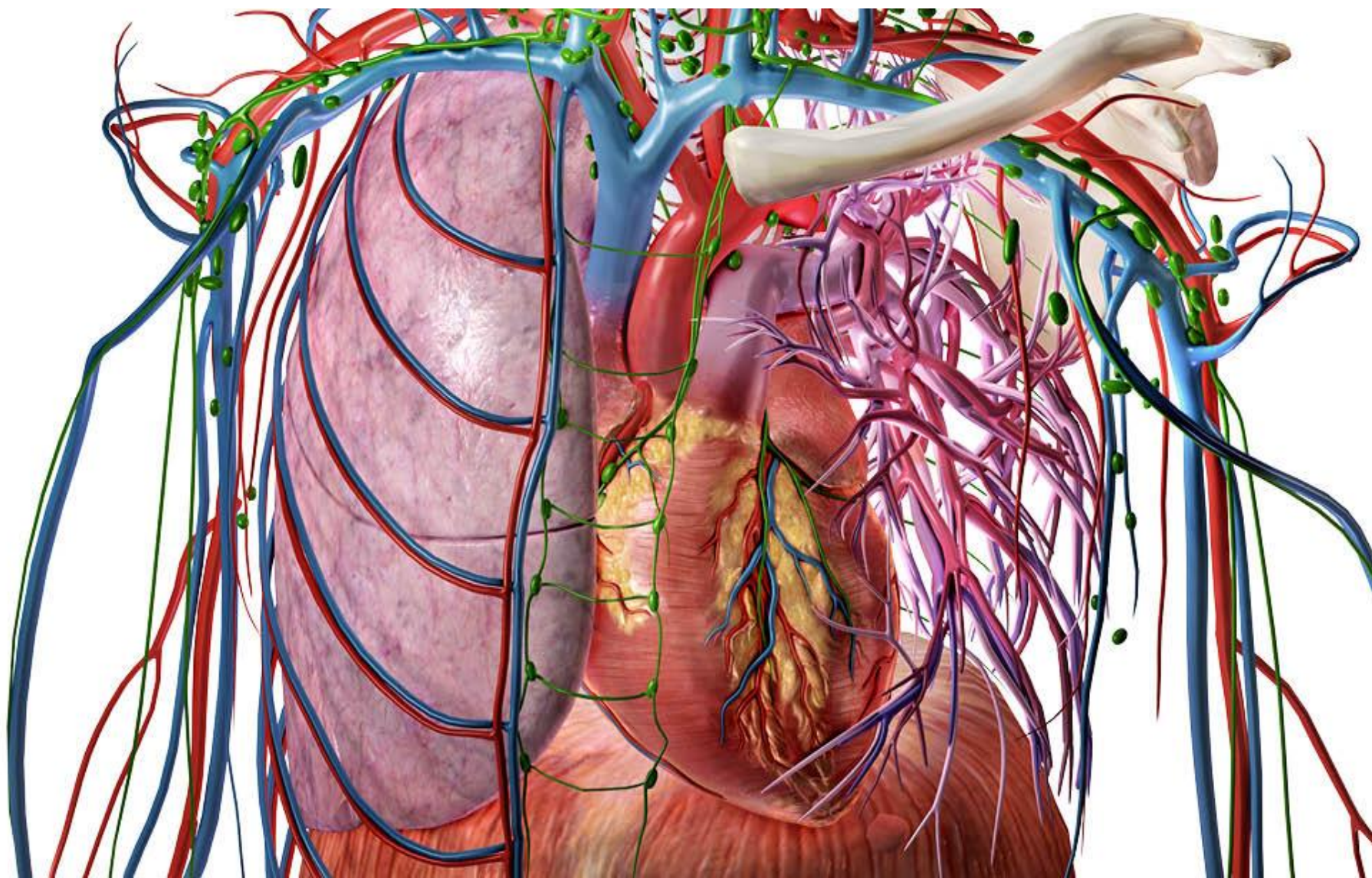
उदानीत दारे दानी तनतुंद्रे दानी तन देंना
यलली यलली यली लोम तन नन नन
तनतुंद्रे तदारे दानी देंना
तारेदानी तारेदानी तारेदानी ॥ अंतरा

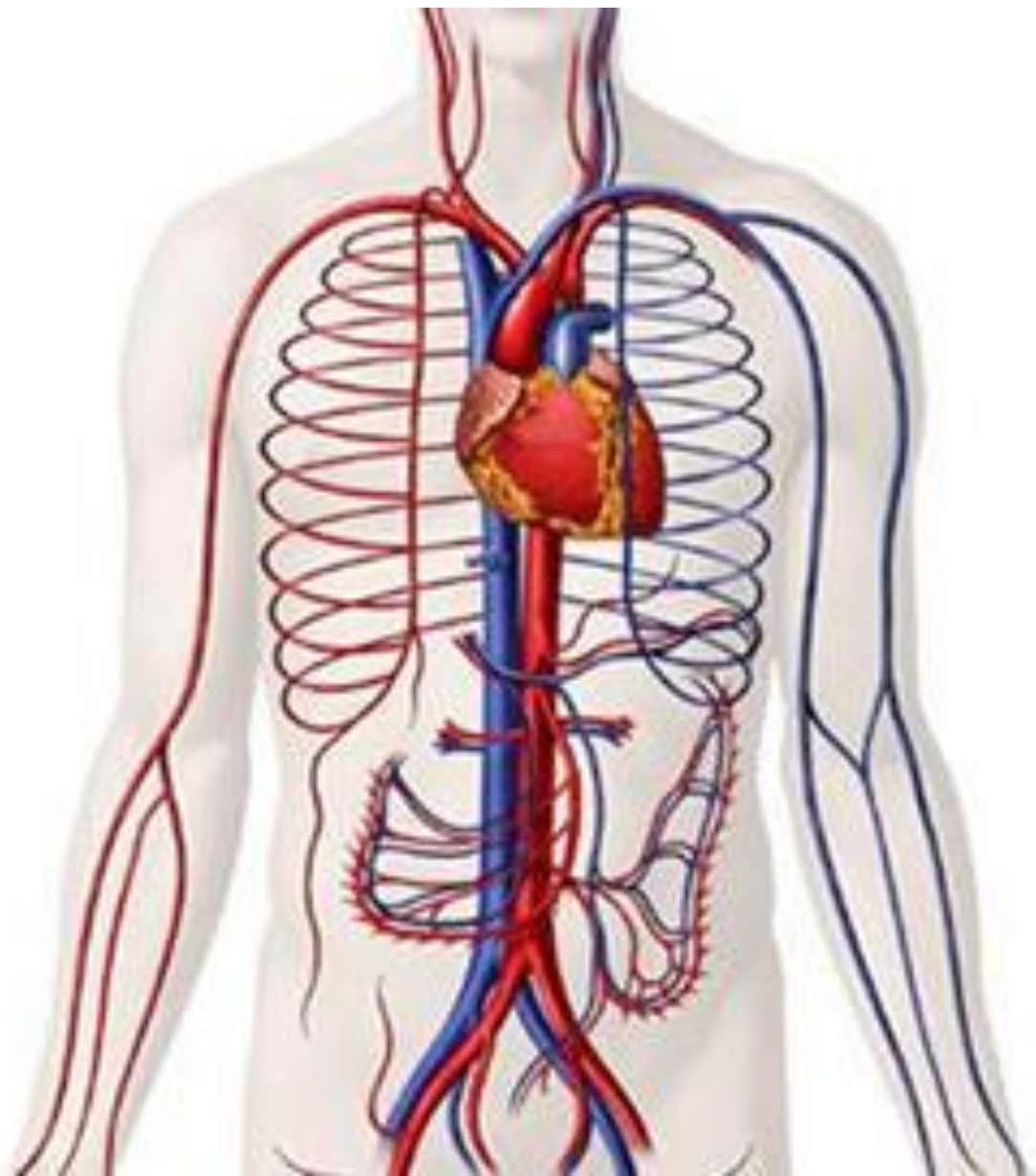

संगीताद्वारे आरोग्य

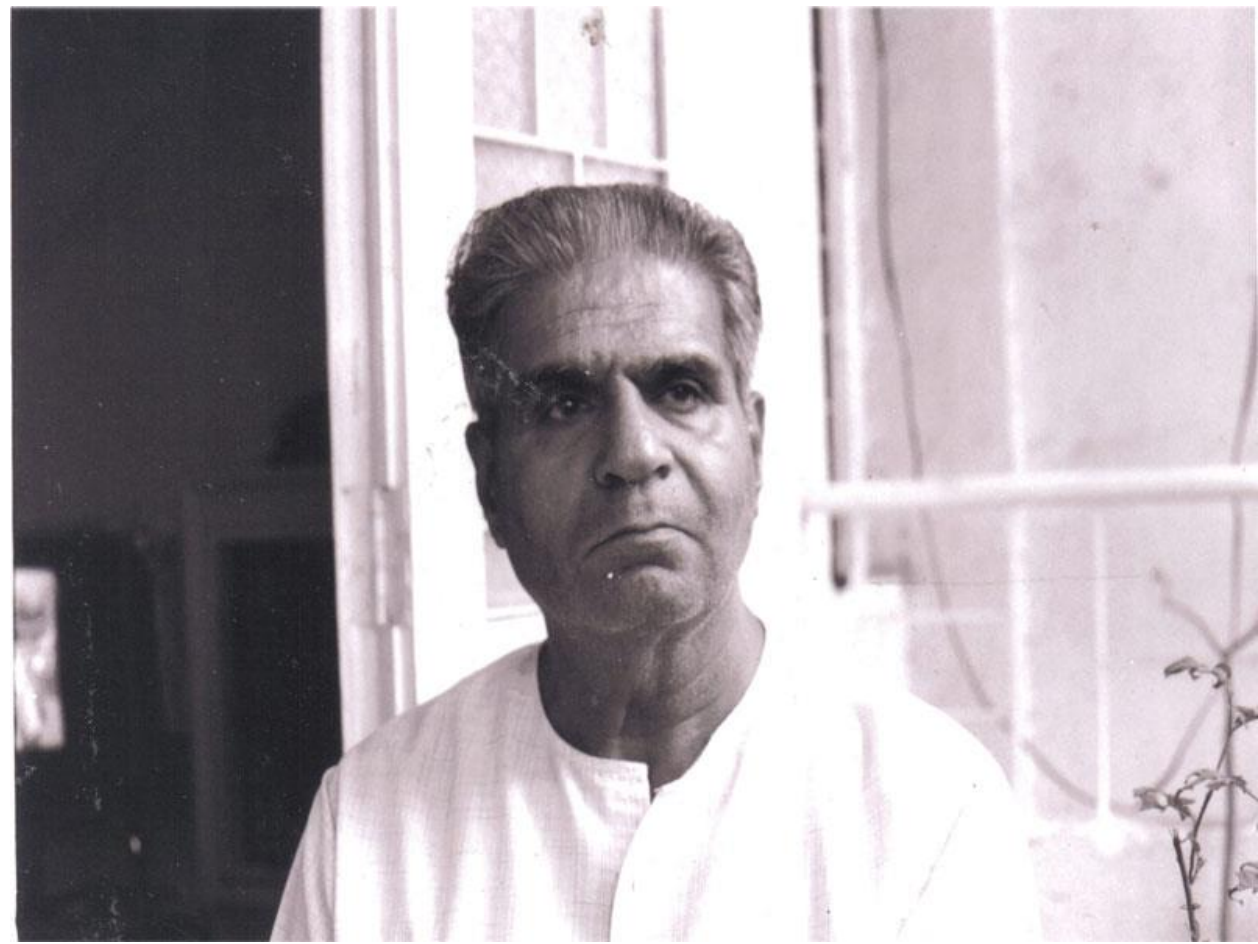

आजार	उपयुक्त राग
मानसिक तणाव मानसिक आजार	राग अहीरभैरव, पुरिया, दरबारी कानडा ललित, केदार, हंसध्वनी, कलावती, दुर्गा, पुरिया धनाश्री, तिलककामोद
हृदयाचे विकार	भैरवी, चंद्रकंस, शिवरंजनी, अल्हैया बिलावल
उच्च रक्तदाब आम्लपित्त यकृत विकार अर्धशिशी कमी रक्तदाब त्वचा विकार	हिंडोल, पुरिया, भूपाली, तोडी, कौशी कानडा मारवा, दीपक, कलावती पुरिया, पुरिया धनाश्री दरबारी कानडा, सोहनी, जयजयवती मालकंस, आसावरी मेघ मल्हार, मधुवती, मुलतानी, ललित, हंसध्वनी, कलावती, केदार सोहनी, भैरव, पुरिया आसावरी, जौनपुरी, रामकली
भीती ल्युकेमिया (रक्ताचा कॅन्सर) निद्रानाश उच्चताप पेक्टिक अल्सर मधुमेह दमा कॅन्सर ऑस्टिओपोरोसिस (हाडांचा ठिसूळपणा)	भैरवी, दीपक, बागेश्री, बिहाग, बहार मालकंस, बसंतबहार, बागेश्री मधुवती, दीपक जौनपुरी, जयजयवती श्री, केदार, शामकल्याण, शुद्ध सारंग नायकी कानडा, जौनपुरी, श्री, सिंधभैरवी हिंडोल, मारुबिहाग, भैरव, गुणकली

मग ठरलं तर,
आजपासून रोज किमान एक तास शास्त्रीय संगीत ऐकायचे
आणि आपले आयुष्य निरोगी, समृद्ध व आनंदी बनवायचे !

थांबतो मी !